

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 20.9.2007
COM(2007) 545 galīgā redakcija

KOMISIJAS DARBA DOKUMENTS

ES ziņojums par attīstības politiku saskaņotību

{SEC(2007)1202}

SATURS

1.	Ievads.....	3
2.	Galvenie secinājumi	3
2.1.	Tirdzniecība.....	4
2.2.	Vide	5
2.3.	Klimata pārmaiņas.....	5
2.4.	Drošība	6
2.5.	Lauksaimniecība.....	6
2.6.	Zivsaimniecība	7
2.7.	Globalizācijas, nodarbinātības un pienācīga darba sociālā dimensija.....	7
2.8.	Migrācija.....	8
2.9.	Pētniecība	8
2.10.	Informācijas sabiedrība	9
2.11.	Transports	9
2.12.	Enerģētika.....	9
3.	Secinājums.....	10

1. IEVADS

Jaunattīstības valstis būtiski ietekmē ne tikai sadarbība attīstības jomā, bet arī citi politikas virzieni. Eiropas Savienības (ES) attīstības politiku saskaņotības (APS) koncepcijas mērķis ir veidot sinerģiju starp minētajiem politikas virzieniem un attīstības mērķiem. Savukārt tas palielinās atbalsta attīstībai efektivitāti. Ņemot vērā ES apņemšanos būtiski palielināt valsts palīdzību attīstības jomā, arvien nozīmīgāk ir nodrošināt to, lai minētie līdzekļi nezaudē efektivitāti un netiek nelietderīgi izmantoti politikas virzienu nesaskaņotības dēļ.

Šā ziņojuma¹ mērķis ir sniegt nelielu ieskatu par ES gūtajiem panākumiem lielākas saskaņotības veicināšanā attiecībā uz galvenajiem politikas virzieniem, kas ietekmē jaunattīstības valstis, kā arī noteikt galvenos atklātos jautājumus, kas jārisina turpmākajai darbībai.

Politikas sistēma, kas ir šā ziņojuma pamatā, tika ieviesta 2005. gadā saistībā ar tādu pasākumu kopumu, kas pieņemti, lai paātrinātu Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu². Minētās saistības augstākajā politiskajā līmenī apstiprināja Eiropas Konsensā attīstības jomā³.

Šajā ziņojumā ir sniegts pamats APS piemērošanas novērtēšanai. Paredzams, ka tas palīdzēs veicināt izpratni un padziļināt debates ar visām ieinteresētajām personām ES, tostarp Eiropas Parlamentu un valstu parlamentiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras darbojas attīstības jomā, kā arī citās nozīmīgās politikas jomās, lai turpinātu APS veicināšanu. Minētais attiecas gan uz dalībvalstīm, gan ES. Tādēļ paredzēts arī katrā dalībvalstī veicināt valsts līmeņa diskusijas.

2. GALVENIE SECINĀJUMI

Attiecībā uz organizācijas darbības mehānismiem, ko ES ieviesusi, lai uzlabotu tās politikas virzienu un attīstības mērķu saskaņotību, ir vērojamas nianšes:

- ES iestādēs ir padziļinājusies izpratne par to ES politikas virzienu ārējo ietekmi, kas nav attīstības politikas, un APS nozīme ir šķietami vispāratzīta, kā liecina daudzie dalībvalstu, ES un Komisijas līmenī ieviestie APS mehānismi. Ir ieviestas atbilstošas politikas sistēmas, procedūras un instrumenti, lai veicinātu APS, un tagad tie ir jāizmanto sistemātiskāk un, ja vajadzīgs, jāuzlabo un jāpielāgo, izmantojot pieredzi.
- Komisijā ir ieviesti vairāki atbilstoši mehānismi, jo īpaši dienestu savstarpējās apspriedes, ietekmes novērtēšanas sistēma un starpdienestu grupa, kas ir īpaši pilnvarota veicināt APS. Padomē, pateicoties prezidentūras darbībai, gūti ievērojami panākumi, bet, kā uzsvēra dalībvalstis, APS vēl nav pietiekami institucionalizēta lēmumpieņemšanas procesā. Eiropas

¹ Ziņojums ir balstīts uz Komisijas dienestu un dalībvalstu atbildēm, kas apkopotas, izmantojot 2007. gada janvārī nosūtīto anketu.

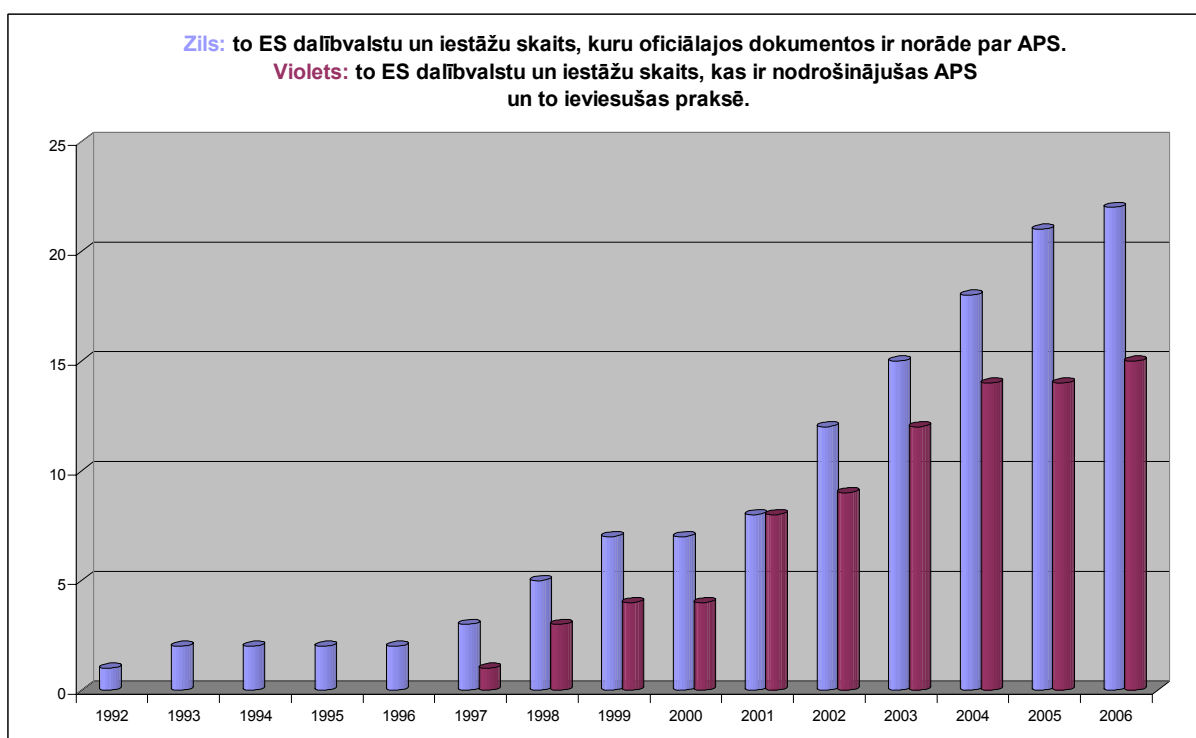
² Komisijas paziņojums „Attīstības politiku saskaņotība – kāpināt progresu, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus”, COM(2005)134 galīgā redakcija, 2005. gada 12. aprīlis, kā arī Vispārējo lietu un ārējo attiecību padomē (VLĀAP) 2005. gada maijā pieņemtie secinājumi par Tūkstošgades attīstības mērķiem (Doc. 9266/05).

³ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdības pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Komisijas kopīgais ziņojums „Eiropas Konsenss attīstības jomā”, pieņemts 2005. gada decembrī (OV C 46, 24.2.2006., 1. lpp.).

Parlamentā Attīstības komiteja arvien vairāk iesaistās jautājumu risināšanā par APS, ko tā veicina, sniedzot ziņojumus, iepazīstinot ar savu nostāju plenārsēdēs un veicot saistītu darbību.

- Lai arī ir veikts ievērojams darbs, tomēr ES joprojām ir APS attīstības sākotnējā posmā. Bieži trūkst resursu, un informētības līmenis ar attīstības jomu nesaistītos dienestos joprojām ir zems. Iespējams, ka šā ziņojuma sagatavošanas process ir veicinājis jaunas – pretējas tendences ieviešanu.
- Kopumā dalībvalstis uzskata, ka panākumi APS nodrošināšanā ES līmenī ir bijuši ievērojamāki nekā valstu līmenī.
- Pretrunīgas politiskās prioritātes dažādos politikas virzienos vai dalībvalstu, kā arī jaunattīstības valstu dažādās intereses ir galvenie šķēršļi APS.

Sekmes APS mehānismu ieviešanā

Avots: ECDPM, ICEI, Particip.

2.1. Tirdzniecība

- Tirdzniecība ir spēcīgs ekonomiskās izaugsmes dzinējspēks, un cīņā pret nabadzību valstīs lielā mērā ir atkarīgas no tirdzniecības. Lai arī tirdzniecība vien nevar atrisināt attīstības problēmas, ikvienas saskaņotas attīstības stratēģijas nozīmīgi elementi ir atvērtība tirdzniecībai un piegādes jaudas atbalsts.
- Jau tagad pašreizējais EK tirgus piekļuves režīms ir diezgan labvēlīgs jaunattīstības valstīm. Tomēr jaunattīstības valstis saskaras ar vairākiem šķēršļiem. Tādējādi nabadzīgāko valstu dalība starptautiskajā tirdzniecībā joprojām nav būtiska. Lai veicinātu minēto valstu integrāciju pasaules ekonomikā, ES ir uzsākusi vairākas iniciatīvas. Piemēram, tā ir bijusi lielākais ierosmes sniedzējs, izvirzot attīstību par galveno jautājumu PTO sarunās, un aktīvi darbojusies, lai panāktu sekmīgu Dohas attīstības programmas

īstenošanu. Ekonomiskās partnerības nolīgumus, ko pašreiz apspriež ar ĀKK valstīm, uzskata par ilgtermiņa partnerībām, kas balstās uz visaptverošu pieeju attīstībai.

- Arī pašlaik VPS sistēma saistībā ar 2005. gadā apstiprināto reformu nodrošina lielāku stabilitāti, prognozējamību un vairāk tirdzniecības iespēju tās lietotājiem. Bez tam papildu preferences tiek sniegtas valstīm, kas ir ratificējušas un efektīvi īsteno galvenās starptautiskās konvencijas par ilgtspējīgu attīstību, darba tiesībām un labu pārvaldību.
- Turklāt Komisija pašlaik pārskata tās preferenciālos izcelsmes noteikumus, lai vienkāršotu tos, palielinātu to pārredzamību un atvieglotu to izmantošanu, tādējādi veicinot attīstību un novēršot noteikumu apiešanu.
- ES papildina savu sarunu programmu ar tirdzniecības atbalstu, apņemoties līdz 2010. gadam nodrošināt 2 miljardus euro gadā, lai palīdzētu jaunattīstības valstīm izmantot jaunu un pašreizējo tirdzniecības iespēju priekšrocības, sniegtu tām atbalstu jaunu nolīgumu ieviešanā un, ja vajadzīgs, palīdzētu tām pielāgoties mainīgajai ārējās tirdzniecības videi.

2.2. Vide

- Vides problēmas, protams, ietekmē ikvienu, tomēr to apjoms dažādos reģionos un valstīs ievērojami atšķiras. Daudzas jaunattīstības valstis vai pat lielāko daļu šo valstu tieši apdraud vides degradācija, un parasti vides problēmas vislielākās raizes sagādā nabadzīgajiem iedzīvotājiem.
- Atjauninātajā ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (IAS)⁴ ir uzsvērts, ka ekonomikas, sociālie un vides mērķi ir savstarpēji papildinoši, un ir norādīts, cik nozīmīga ir sadarbība ar ārējiem partneriem.
- ES vides politikas pozitīvā ietekme uz jaunattīstības valstīm parasti ir netieša, un to nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas vai tādu pasākumu ieviešanas blakusefekts, kas paredzēti, lai aizsargātu patērētājus no vides apdraudējumiem. ES arī pārliecināti atbalsta „ar vidi saistīto sabiedrisko labumu”, kas paredzēts daudzpusējos vides nolīgumos. Turklāt Komisija un ES dalībvalstis atbalsta jaunattīstības valstu efektīvu līdzdalību daudzpusējos vides nolīgumos. ES ir arī gatava palīdzēt jaunattīstības valstīm pielāgoties izmaiņām, kas saistītas ar ES vides standartiem.

2.3. Klimata pārmaiņas

- Lai arī klimata pārmaiņas skar visas valstis, parasti tās visātrāk un vissmagāk ietekmē jaunattīstības valstis un nabadzīgos iedzīvotājus. Tādējādi visi centieni, kas virzīti uz vērienīgo ES klimata politiku, kuras ilgtermiņa mērķis ir ierobežot klimata pārmaiņas līdz vidēji 2°C, salīdzinot ar pirmsrūpniecības laikmetu, sniegs tiešu vai netiešu labumu minētajām valstīm.
- Arī zinātniskās pētniecības programmu un ieguldījumu atbilstošās tehnoloģijās pozitīvais blakusefekts netieši sniegs labumu partnervalstīm.

⁴ Padomes 2006. gada 26. jūnija Dokuments 10917/06.

- Biodegvielas politikas izstrāde starptautiskā līmenī var pozitīvi ietekmēt jaunattīstības valstis kā ražotājus, bet tās ietekme var būt arī negatīva, ja netiek ievēroti ilgtspējības kritēriji, piemēram, attiecībā uz atmežošanas līmeni, augsnes auglības zaudēšanu, ūdens pieejamību un pārtikas drošību jaunattīstības valstīs.
- Ir jāveic turpmāki uzlabojumi attiecībā uz klimata pārmaiņu jautājumu integrāciju politiskajā dialogā ar jaunattīstības valstīm, kā arī sadarbības programmās attīstības jomā. Nozīmīgs solis minētajā virzienā būs Komisijas priekšlikums par Pasaules klimata pārmaiņu alianses (*GCCA*) izveidi starp ES un tās jaunattīstības partnervalstīm, jo īpaši vismazāk attīstītajām valstīm un citām neaizsargātākajām jaunattīstības valstīm.

2.4. Drošība

- Lai arī konfliktu skaits pasaulē ir samazinājies, valstu iekšējie pilsoņu kari ir postoši, un drošības trūkums rada šķēršļus cilvēku likumīgo centienu īstenošanai.
- ES rīcībā ir plašs instrumentu klāsts drošības un attīstības mērķiem. Pavisam nesen tā neatlaidīgi stiprināja saites starp divām minētajām jomām. Tomēr drošības un attīstības saskaņotības nodrošināšana ir tiklab nozīmīgs, kā arī sarežģīts uzdevums. Strukturālās grūtības, kas saistītas ar risināmo problēmu un situāciju īpatnībām, to apstākļu dažādību, kuros tās rodas, kā arī ES institucionālās struktūras sarežģītību, rada nopietnas problēmas.
- Notiekošo pasākumu loks ir plašs un ietver tādus darbus kā, piemēram, konfliktu novēršanas analīzes un darbību integrācija sadarbības programmās attīstības jomā, jautājumu risināšana saistībā ar nestabilām situācijām, pārredzamības un taisnīguma veicināšana dabas resursu pārvaldībā, atbrūošanās, demobilizācijas un reintegrācijas programmu, kā arī drošības sektora reformas veicināšana un ieroču eksporta, kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelegālas tirdzniecības, kā arī cilvēku, narkotiku un sprāgstvielu tirdzniecības kontrole.
- Nozīmīga ir sadarbība ar citiem dalībniekiem, jo īpaši ANO un EDSO, reģionālajām organizācijām, piemēram, ĀS, un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.
- Tomēr vēl jāuzlabo drošības un attīstības koordinācija. Minētais nozīmē organizatorisko mehānismu stiprināšanu Komisijā un Padomē, lai pilnīgāk ievērotu attīstības jautājumus lēmumos par drošību, ar drošību saistītu analīžu regulāru veikšanu, gan informējot par sadarbību attīstības jomā, gan vadot to, pārejas uzlabošanu starp dažādiem finanšu instrumentiem un partnerību turpmāku veidošanu un uzturēšanu ar dažādām starptautiskām un reģionālām organizācijām un pilsonisko sabiedrību.
- Turpmākajā kopīgajā ES un Āfrikas stratēģiskajā partnerībā tiks apsvērtas konkrētas iniciatīvas, lai reaģētu uz Āfrikas kontinenta prasībām, izmantojot aizvien integrētāku un daudzšķautņaināku pasākumu kopumu attīstības un drošības jomā.

2.5. Lauksaimniecība

- Lauksaimniecība ir īpaši nozīmīga jaunattīstības valstīs, un tai ir galvenā nozīme attiecībā uz šo valstu ekonomisko izaugsmi, nabadzības novēršanu un pārtikas drošību.
- EK ir paveikusi ievērojamu darbu, lai kopējo lauksaimniecības politiku vairāk vērstu uz attīstību. Ņemot vērā zemos vai nulles līmeņa tarifus, jaunattīstības valstīm ir priekšrocības attiecībā uz piekļuvi EK tirgum. Secīgas reformas, kas paredzētas iekšējo lauksaimniecības

vajadzību saskaņošanai ar APS mērķiem, nodrošināja ievērojamus panākumus attiecībā uz eksporta subsīdijām un iekšējo lauksaimniecības subsīdiju kropļojošo ietekmi uz cenām.

- Kopš 2003. gada eksporta subsīdiju un tirdzniecību kropļojošo iekšējo subsīdiju apmērs ir krasi samazināts. Līdz 2011. gadam, kad būs pilnībā īstenotas 2003. un 2005. gadā uzsāktās KLP reformas, gandrīz 90% ES tiešo maksājumu tiks atdalīti no ražošanas. Saistībā ar PTO sarunām ES ir ierosinājusi atcelt visas eksporta subsīdijas līdz 2013. gadam un samazināt tirdzniecību kropļojošo iekšējo atbalstu par 70%.
- ES sadarbība attīstības jomā ietver atbalstu lauksaimniecības un lauku attīstībai, jo īpaši Āfrikā. Pašlaik īstenotās iniciatīvas sadarbības stiprināšanai ar jaunattīstības valstīm attiecībā uz sanitāro un fītosanitāro noteikumu izstrādi un ieviešanu arī ir nozīmīgs solis saistībā ar minēto.

2.6. Zivsaimniecība

- Zivsaimniecība ir nozīmīga saimnieciskā darbība daudzās piekrastes jaunattīstības valstīs, un tā var lielā mērā veicināt pārtikas drošību.
- Zvejniecības partnerattiecību nolīgumi (ZPN) nodrošina ES flotēm piekļuvi to jaunattīstības valstu jūras resursiem, kas pilnībā neizmanto savus zvejas resursus. Kopš EK zivsaimniecības politikas 2002. un 2004. gada reformas ir ievērojami uzlabojusies minēto nolīgumu un attīstības mērķu saskaņotība.
- Galvenie jautājumi ietver zivju krājumu un zivju krājumu pārpalikumu zinātniskās novērtēšanas kvalitāti, kā arī ilgtspējīgas attīstības un bioloģiskās daudzveidības jautājumu integrāciju; to, kā jaunattīstības valstis pašlaik izmanto finanšu ieguldījumu, ko tās saņem saskaņā ar ZPN, lai attīstītu savas zivsaimniecības darbības; kā arī pasākumus, ko veic, lai cīnītos pret nelegālu, nepaziņotu un nereglamentētu zveju.

2.7. Globalizācijas, nodarbinātības un pienācīga darba sociālā dimensija

- Puse pasaules nabadzīgo iedzīvotāju ir nabadzīgie darba ņēmēji, un bērnu darbs skar miljoniem bērnu. ES centieni paplašināt globalizācijas sociālo dimensiju pamatā atbilst TAM.
- Nodarbinātības, sociālās kohēzijas un pienācīga darba veicināšana ir ietverta Eiropas sociālās politikas programmā un Eiropas Konsensā attīstības jomā.
- Lai arī iekšējās nodarbinātības un sociālās politikas virzieni jaunattīstības valstīs neietekmē tieši, šajā jomā veikto ES darbību pozitīvā ietekme izpaužas divējādi. Pirmkārt, ES veicina starptautisko uzdevumu izpildi saistībā ar globalizācijas un pienācīga darba sociālo dimensiju. Otrkārt, ES gan reģionālā, gan valstu līmenī arvien vairāk integrē nodarbinātības un sociālos jautājumus savā dialogā, sadarbības programmās un tirdzniecības attiecībās ar jaunattīstības valstīm un reģioniem.
- ES atbalstu taisnīgai tirdzniecībai, kā arī VPS+ shēmu var minēt kā piemēru ES darbībām, kas var sniegt ievērojamus rezultātus, jo īpaši tad, ja tās īsteno kopā ar atbilstošām sadarbības programmām attīstības jomā.

2.8. Migrācija

- Ir izveidojusies skaidra izpratne par to, ka migrācijai un attīstībai var būt savstarpēji pozitīva ietekme. Tādējādi ir svarīgi censties izmantot pozitīvās saites un sinerģiju, kas pastāv starp šīm divām politikas jomām.
- Līdz šim migrācijas un attīstības jomā ir gūtas labas sekmes attiecībā uz politikas bāzes ieviešanu un politiskā dialoga sākšanu reģionālā un valstu līmenī, jo īpaši ar Āfriku.
- Ir ieviests stabils pamats, un tagad ir jāstrādā, lai politikas ievirzes, nolīgumus un rīcības plānus īstenotu konkrētos pasākumos, kas nodrošina reālu ietekmi. Līdz šim ir veikti tikai daži pasākumi, lai naudas pārvedumi kļūtu lētāki, ātrāki un drošāki, lai atbalstītu sadarbību ar diasporas kopienām un lai intelektuālā potenciāla aizplūšanu aizstātu intelektuālā potenciāla apriti; tās ir jomas, kur lielākā daļa dalībvalstu tikai sāk attiecīgu pasākumu izstrādi. Politiskais dialogs un paredzētā jaunā ES un Āfrikas stratēģija nodrošinās iespējas pastiprināt turpmāko sadarbību.

2.9. Pētniecība

- Jaunu zināšanu ģenerēšanas, uztveršanas un piemērošanas spēja kļūst par arvien nozīmīgāku faktoru mūsdienu tautsaimniecības starptautiskās konkurētspējas noteikšanā, kā arī ilgtspējīgas attīstības veicināšanā. Tomēr jaunattīstības valstīs, jo īpaši Āfrikā, bieži trūkst cilvēkresursu un institucionālo resursu, kas vajadzīgi, lai risinātu minētos jautājumus.
- ES pētniecības politika veicina attīstības mērķu sasniegšanu galvenokārt divējādi. Pirmkārt, tā sniedz atbalstu pētniecības programmām jomās, kas skar globālas intereses, tostarp jaunattīstības valstīm. Otrkārt, atbalstot specifiskus starptautiskos sadarbības projektus, kuros piedalās pētniecības centri, universitātes un citas ieinteresētās personas no jaunattīstības valstīm, tā veicina attiecīgajam kontekstam atbilstošu zināšanu veidošanos un resursu palielināšanu dienviņos.
- Tāpat arī Eiropas kosmosa politika (EKP) veicina attīstību, un tā būs pamats pastiprinātai Eiropas un Āfrikas sadarbībai attiecībā uz kosmosa resursu izmantošanu un pētījumiem par ilgtspējīgu attīstību. Navigāciju, Zemes novērošanu (proti, Eiropas iniciatīva „Globālais monitorings par vidi un drošību”), satelītu sakarus un zinātni var uzskatīt par transversālu līdzekli, kas ļauj īstenot Eiropas apņemšanos sasniegt TAM.
- Septītā pētniecības pamatprogramma (FP7 2007.-2013. g.) ir pilnībā atvērta visām pasaules valstīm. Tomēr jaunattīstības valstu un jo īpaši vismazāk attīstīto valstu dalību sarežģī nepietiekamie cilvēkresursi un institucionālie resursi zinātnes un tehnoloģiju jomā. Tādēļ attīstības sadarbībai sinerģijā ar citiem instrumentiem un programmām ir jāatbalsta valstu centieni resursu palielināšanai zinātnes un tehnoloģiju jomā.
- Kā vēl vienu problēmu attīstības jomā var minēt ES pētniecības politikas radīto intelektuālā potenciāla aizplūšanu, kas piesaista Eiropai augsta līmeņa pētniekus. Lai risinātu minēto jautājumu, Komisija turpina Marijas Kirī vārdā nosaukto pasākumu sistēmu attiecībā uz starptautiskiem reintegrācijas pabalstiem, lai pētnieki, kas atgriežas savā valstī, varētu turpināt veikt paši savas pētniecības darbības.

2.10. Informācijas sabiedrība

- Informācijas un sakaru tehnoloģijas (*ICT*) var būt ietekmīgs līdzeklis attīstībā, konkurences veicināšanā, ekonomikas izaugsmē un sociālajā attīstībā, turklāt tās nodrošina jaunas iespējas ideju un viedokļu netraucētai plūsmai, kas var veicināt demokrātiju, runas brīvību, cilvēktiesības un cilvēku savstarpējo sapratni. Tomēr *ICT* var arī veicināt plašas paplašināšanos starp ziemeļiem un dienvidiem, kā arī atšķirības starp informēto un nepietiekami informēto sabiedrības daļu.
- Informācijas sabiedrības veicināšanai jaunattīstības valstīs nepieciešama līdzsvarota pieeja, kas ir kombinācija, ietverot, no vienas puses, privātos ieguldījumus *ICT* infrastruktūrās un, no otras puses, valdības rīcību, kuras mērķis ir izveidot labvēlīgu reglamentējošo vidi un *ICT* izmantot spējīgu sabiedrību un darbaspēku.
- Ir jāturpina veicināt politisko dialogu un atbalstu resursu palielināšanai. Papildus minētajam ir jāpaplašina piekļuve pētniecības un izglītības tīkliem, un jānodrošina, lai jaunattīstības valstis vairāk iesaistās Septītajā pētniecības pamatprogrammā. Īpaša uzmanība jāpievērš Āfrikas valstīm, kas atrodas uz dienvidiem no Sahāras.

2.11. Transports

- Lai sasniegtu TAM, ir jānodrošina efektīva transporta infrastruktūra, kurai ir galvenā nozīme konkurētspējas un ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanā. Tādēļ ES sadarbības programmās attīstības jomā ir nozīmīga arī ilgtspējīgu transporta veidu veicināšana, kas attiecas uz visiem transporta veidiem, kā arī pakalpojumiem, lai veicinātu preču apriti un personu pārvietošanos.
- ES iekšējā transporta politika jaunattīstības valstīs ietekmē divējādi. Pirmkārt, tās ietekmē ES darbība starptautiskās organizācijās, nosakot starptautiskus standartus, aviācijas nolīgumi vai sadarbība starptautiskos projektos, piemēram, *Galileo*. Otrkārt, tās ietekmē ES politika, izstrādājot augstus vides, sociālos un drošības standartus, ko piemēro lidaparātiem, kuģiem un sauszemes transportlīdzekļiem, kas iebrauc tās teritorijā, kā arī tās flotēm.

2.12. Enerģētika

- Tiem diviem miljardiem cilvēku pasaulē, kuri ēdiena gatavošanai izmanto tradicionālo biomasas degvielu un/vai kuriem nav pieejami modernie enerģijas pakalpojumi, elektrifikācija un tīra kurināmā pieejamība ēdiena gatavošanai varētu ievērojami uzlabot sanitāros un veselības apstākļus, kā arī paaugstināt dzīves līmeni⁵.
- ES piedalās vairākās nozīmīgās iniciatīvās, kuru mērķis ir atbalstīt piemērotu, cenas ziņā pieejamu un ilgtspējīgu enerģijas pakalpojumu veicināšanu jaunattīstības valstīs. Nozīmīgākās iniciatīvas ir Enerģētikas iniciatīva nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgai attīstībai (*EUEI*), ES un Āfrikas Infrastruktūras partnerība un ES un Āfrikas un ES partnerība enerģētikas jomā.

⁵ „The World Energy Assessment: Overview - 2004 Update”, ANO, *UNDESA* un Pasaules Enerģijas padome. Skatīt: <http://www.undp.org/energy/weaover2004.htm>

- Arī ar jauno „Enerģētikas politiku Eiropai”⁶, kuras mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgas, drošas un konkurētspējīgas enerģijas piegādi visām ES dalībvalstīm, ir paredzēts integrēt Eiropas enerģētikas un attīstības politiku abpusēji izdevīgā veidā. Jaunattīstības valstīs, jo īpaši Āfrikā, varēs izmantot priekšrocības, ko nodrošina ES centieni dažādot enerģijas avotus un izstrādāt energoefektīvas un atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas.
- Arī transversālu jautājumu (piemēram, par vidi, klimata pārmaiņām un nabadzīgo iedzīvotāju piekļuvi enerģētikas pakalpojumiem, tostarp arī lauku rajonos) risināšana būs nozīmīgs priekšnoteikums, lai kopumā jaunattīstības valstīs sekmīgi īstenotu enerģijas iniciatīvas enerģētikas jomā.

3. SECINĀJUMS

Visi šajā ziņojumā analizētie politikas virzieni ietekmē jaunattīstības valstu ekonomikas, sociālo vai politisko stāvokli un perspektīvas.

Arī politikas virzieni, kuri galvenokārt uzskatāmi par iekšējiem, piemēram, sociālā vai transporta politika, var ietekmēt attīstības procesus gan pozitīvi, gan negatīvi. To ietekme ir atkarīga no vispārīgā globālā konteksta un attiecīgās valsts stāvokļa. Piemēram, klimata pārmaiņu un enerģētikas jautājumi kļūst par galveno prioritāti ne tikai ES iekšpolitikā, bet arī no attīstības viedokļa. Turklāt, mainoties spēku samēram starptautiskajā līmenī, arvien nozīmīgāka turpmāk kļūs ES politika sociālo vērtību veicināšanā pasaules, reģionu un valstu līmenī.

Tādēļ šajā ziņojumā ir apstiprināts, ka APS ir būtiski ņemt vērā visu politikas virzienu klāstu. Turklāt varētu pilnvērtīgāk izmantot dažas jomas, kuras nodrošina attīstībai īpašu potenciālu, piemēram *ICT* un pētniecības joma.

Visos divpadsmit analizētajos politikas virzienos tika norādīti atklāti jautājumi, kuros vēl nepieciešams papildus izpētīt sinerģiju ar attīstības politiku. Īpaši problemātiskajās jomās, piemēram, migrācijas vai drošības jomā, ir jālīdzsvaro Eiropas interešu veicināšana un partnervalstu bažas, lai nodrošinātu abpusēji izdevīgus risinājumus.

ES ir veikusi konkrētus pasākumus, lai uzlabotu APS līmeni. Šajā sakarā tā ir uzlabojusi savus organizatoriskos mehānismus dalībvalstu, Padomes un Komisijas līmenī. Arī šā ziņojuma sagatavošana ir līdzējusi padziļināt par iekšējo politiku atbildīgo dienestu izpratni par to, kā to politika ietekmē attīstību.

Tomēr faktiskie rezultāti joprojām liecina, ka Eiropas Konsensā attīstības jomā noteiktais mērķis vēl nav sasniegts. Izpratnes un zināšanu līmenis joprojām nav pietiekams. Ar attīstības kopienu nesaistītu dalībnieku iesaistīšanās joprojām ir nepietiekama gan iestādēs, pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī privātajā sektorā.

Lai nodrošinātu turpmākus panākumus, ir nepieciešama neatlaidīga augsta līmeņa politiskā apņemšanās, lai īstenotu „Eiropa pasaulē”⁷ saskaņotības, efektivitātes un saskatāmības

⁶ COM(2007) 1 galīgā redakcija, 2007. gada 10. janvāris.

⁷ COM(2006)278, 2006. gada 8. jūnijs, „Eiropa pasaulē – praktiski priekšlikumi lielākai saskaņotībai, efektivitātei un saskatāmībai”, kā arī Eiropadomes 2006. gada jūnija secinājumi.

uzdevumus. Savukārt, lai īstenotu minēto, ir jāpanāk lielāka izpratne par to, ka attīstība un nabadzības novēršana ir pašas Eiropas interesēs.

Precizējot, galvenie atklātie jautājumi, kas norādīti saņemtajās atbildēs, ir šādi:

- kā norādīja dalībvalstis, Padomes procedūru pārskatīšana un uzlabošana;
- pastiprināta APS iekļaušana valstu un reģionālajās sadarbības stratēģijās;
- informācijas apmaiņas uzlabošana;
- ietekmes novērtējuma procesa labāka izmantošana;
- APS darba programmas funkcionalitātes palielināšana.

Turklāt ir vairākas iespējamās saites, kuras ir papildus jāizpēta. Valstu un reģionālā līmenī, kā arī visā pasaulē ir jāveicina dialogs ar jaunattīstības valstīm par tādu ES politiku ietekmi, kas nav atbalsts. Valsts stratēģijas dokumentu izstrādes process nodrošina iespēju Komisijai un dalībvalstīm izvērst šādu politisko dialogu. Jāuzsver arī, ka jaunattīstības valstu politikas virzienos ir būtiski ievērot APS pieeju, jo vairumā politikas jomu ES politikas virzienu pozitīvā ietekme ir atkarīga no darba, ko vienlaicīgi veic partnervalstis. APS iekļaušana jaunajā ES un Āfrikas stratēģiskajā partnerībā, kas pašlaik tiek gatavota, ir nozīmīgs pasākums virzībā uz minētajiem mērķiem.